

Skladatele, jejichž díla zazní na dnešním koncertě, spojuje téma emigrace, neboť všichni strávili větší část života daleko od své vlasti. Ačkoli tvorbu Jacoba Handla Galla a českých skladatelů Martinů, Nováka a Tučapského dělí čtyři staletí, můžeme v ní nalézt společnou zálibu v renesančním madrigalu, který autoři 20. století originálně propojili s moderními kompozičními technikami.

Slovinský skladatel **Jacobus Handl Gallus** (1550–1591) pocházel pravděpodobně z Ribnice u Kočevje, avšak záhy své rodiště opustil a postupně působil mj. v benediktýnském klášteře v Melku, ve vídeňské dvorní kapele a od roku 1574 žil téměř výhradně v českých zemích, např. v klášteře Louka, v Olomouci a Zábřovicích. Svou tvůrčí kariéru završil v Praze jako regenschori a varhaník v kostele sv. Jana na Zábřadlí. Udržoval také velice úzké styky s rudolfínskou kapelou, ostatně její kapelník Philippe de Monte byl jeho nadřízeným. Handlovo dílo zahrnuje jak tvorbu duchovní, jež převažuje, tak světskou. Handlův kompoziční styl vychází z vrcholné nizozemské vokální polyfonie a je ovlivněn benátskou vícesborovou technikou. Typickým příkladem je dnes uváděné moteto Miserere mei Deus.

Když **Bohuslav Martinů** (1890–1959) v říjnu roku 1923 odjížděl do Paříže, patrně netušil, že se od této chvíle bude domů navracet jen na prázdniny. Kvůli 2. světové válce Martinů sdílel osud mnohých evropských umělců a odcestoval do USA. Zdravotní komplikace a komunistický převrat v poválečném Československu Martinů znemožnily návrat domů. Přestože se Martinů ve své tvorbě inspiroval velkými světovými skladateli, zůstával stále věrný také inspiracím českým a moravským. V roce 1934 dokončil v Paříži sborový cyklus Čtyři písně o Marii, jenž stojí na počátku Martinů tvorbě ovlivněné českou a moravskou lidovou poezií. Lidové texty, převážně ze sbírek Erbena a Sušila, Martinů geniálně spojil s madrigalovou technikou. Podobným způsobem vytvořil např. cykly České madrigaly (1939) nebo Pět českých madrigalů (1948).

Jan Novák (1921–1984), rodák z Nové Říše, absolvent elitních gymnázií na Velehradě a v Brně, na konzervatoři žák Viléma Petrželky, proslul nejen jako originální skladatel, ale také jako vynikající znalec latiny. Latina, klasická i středověká, se stala doslova Novákovou vášní a celoživotní inspirací. Hudební inspiraci Novák zpočátku nacházel zejména u Bohuslava Martinů, u nějž soukromě studoval v roce 1947 během stipendijního pobytu v USA. Domů se vrátil v únoru 1948 a plných dvacet let čelil komunistické kritice, jež mu vytýkala formalismus, povrchnost a „prázdný artismus“. V srpnu 1968 pobýval v Itálii a po vstupu vojsk Varšavské smlouvy se do Československa již nevrátil. Žil v Itálii, Dánsku a nakonec v Německu, kde v Neu-Ulmu zemřel. Smíšené sbory na texty básníka Horatia Novák zkomponoval v roce 1974. Patří k vrcholům Novákovy vokální tvorby, která je typická důsledným respektováním rytmu latiny, originální melodikou a hravostí. I u Nováka můžeme sledovat inspirace madrigalovou technikou.

Skladatel **Antonín Tučapský** (nar. 1928) po studiích hudební vědy a sbormistrovství v Brně až do roku 1975 působil jako pedagog a sbormistr, mj. na pedagogické fakultě v Ostravě. Po sňatku s Angličankou byl z kádrových důvodů z fakulty propuštěn a po průtazích mu nakonec v roce 1975 bylo dovoleno se vystěhovat do Anglie, kde žije dodnes. Do roku 1996 byl profesorem na proslulé Trinity College of Music v Londýně. V Anglii se začal naplno věnovat kompozici a jako zkušený sbormistr se soustředil především na tvorbu vokální. V díle In honorem vitae (Pět madrigalů na Horatiovy texty) Tučapský klade velký důraz na originalitu rytmu a podobně jako Jan Novák vychází ze specifického rytmu a melodiky latiny. Tučapského tvorba byla mnohokrát oceněna, např. jako jediný Čech je členem Královské hudební akademie ve Velké Británii a byl taktéž poctěn čestným doktorátem Masarykovy univerzity v Brně.

KRONICHERT

ČESKÁ SBOROVÁ TVORBA

VOKÁLNÍ ANSÁMBL

MUSICA
DA CAMERA
BRNO

umělecký vedoucí: Martin Franze

vokální ansámbl

OctOpus

umělecký vedoucí: Martin Franze

Úterý 25. 6. 2013

Husův sbor – Botanická 1

Brno

Začátek koncertu: 19.30

Program:

Jacobus Handl Gallus | **Miserere mei Deus**

Bohuslav Martinů | **Čtyři písně o Marii**

Zvěstování

Sen

Snídání Panny Marie

Obraz Panny Marie

Jan Novák | **Servato pede et pollicis ictu** (výběr z cyklu)

Laudabunt alii claram

Lydia, dic per omnes

Velox amoenum

Antonín Tučapský | **In honorem vitae**

Ne forte credas

Iam satis

Nunc est bibendum

Eheu, fugaces

Tu ne quaesieris

Účinkující:

OctOpus je vokální soubor založený bývalými členy Brněnského akademického sboru, kteří se rozhodli dále rozvíjet svoji zálibu v komorní hudbě. Uměleckým vedoucím je Martin Franze.

Jádrum souboru jsou někdejší členové vokálního kvintetu Da Capo Ensemble, který se specializoval na provádění hudby renesance a moderních autorů. OctOpus tvoří osm zpěváků, kteří mají bohaté zkušenosti nejen s ansámblovým zpěvem, ale i s interpretací sólových partů. Ansámbl se věnuje jak interpretaci děl hudby 20. století, tak i skladbám duchovním, zejména z období renesance.

Vedle vlastní činnosti souboru se členové oktetu věnují dalším projektům, podíleli se např. na provedení skladby *Seven Last Words from the Cross* od Jamese McMillana (2012) a minimalistického díla pro čtyři ženské hlasy a orchestr *Tehilim* Stevea Reicha (2013) v rámci Velikonočního festivalu Brno, spolupracují s Czech Ensemble Baroque, operním sborem Janáčkova divadla, Českým filharmonickým sborem a dalšími soubory.

Soprán: Dana Toncrová, Lenka Herzanová

Alt: Linda Nepivodová, Lucie Kořínková

Tenor: Ivan Nepivoda, Jakub Herzan

Bas: Robert Kurečka, Jan Faltýnek

Vokální ansámbl **Musica da camera Brno** je součástí hudební scény od roku 1996. Cílem muzikantů je nabídnout posluchačům zajímavé pohledy na komorní hudbu různých žánrů. Uměleckým vedoucím je od počátku Martin Franze a na vedení ansámblu se podílí Štěpán Policer.

Soubor prošel mnoha proměnami obsazení až po současnou podobu vokálního ansámblu s 12 až 16 zpěváky. Od začátku činnosti se Musica da camera Brno věnovala novým autorským projektům. V poslední době převažují v repertoáru původní aranžmá a skladby, které byly ansámblu věnovány. Kromě koncertní činnosti se soubor úspěšně zúčastnil několika soutěží a natočil dva kompaktní disky. V letech 2006 a 2008 získal šest zlatých medailí na soutěži Mundi cantant v Olomouci. V roce 2008 byl jako jediný český sbor nominován do soutěže o absolutního vítěze festivalu.

Soprán: Lenka Ďuricová, Anna Jelínková, Martina Kirová, Karolína Svitálková

Alt: Marcela Wildová, Vendula Teslíková, Veronika Slavičková

Tenor: Zdeněk Matula, Martin Pavlík, Ondřej Pivoda

Bas: Vít Starka, Lukáš Sotolář, Petr Janovský

Martin Franze je absolventem brněnské konzervatoře v oboru sólový zpěv a Janáčkovy akademie múzických umění v oboru dirigování sboru (ped. vedení doc. Lubomír Mátl). V letech 1993–1997 byl členem Českého filharmonického sboru Brno a jako zpěvák i dirigent spolupracoval i s dalšími soubory. V roce 1996 založil ansámbl Musica da camera Brno, se kterým doposud absolvoval více než sto koncertů a natočil dva kompaktní disky. Aktuálně je také sbormistrem vokálního ansámblu OctOpus, Smíšeného sboru Kantiléna a smíšeného pěveckého sboru Virtuosi di Mikulov.

Příležitostně se věnuje komponování se zaměřením na sborovou literaturu.